

Publicatie PGS-15 interview Interview gehouden met	PGS 15:2016 versie 1.0 september 2016 7 juli 2023	Bedrijf		DOW Chemical Farmsum (Delfzijl)	
Inspectie uitgevoerd door					
Status checklist	Definitief			Datum 7 juli 2023	
Onderwerp	Voorschrift	Toelichting	Voorschrift PGS 15	Voldoet Ja / Nee / NVT / Aandachtspunt	Opmerkingen
Hoofdstuk 3: Algemene voorschriften					
Incidenten met gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen	Gemiste of gekleete gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen die in een opslagvoorziening zijn vrijgekomen, moeten zo snel mogelijk worden opgehoed. Daartoe moeten in (of) nabij de opslagvoorziening materialen aanwezig zijn om deze stoffen te immobiliseren, te neutraliseren of te absorberen. De aard en hoeveelheid van deze materialen moeten zijn afgestemd op de aard en hoeveelheid van de opgeslagen gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen, en de grootte van de aanwezige verpakkingen. Indien een verpakking lekt, moet deze lekkage onmiddellijk worden verholpen, b.v. door lekkende vaten in overmaatse vaten te plaatsen. Bij lekkage moet ontwikkeling en verspreiding van giftige of explosieve stoffen of stankstoffen tot een minimum worden beperkt door doelmattige ventilatie, beperking van verspreiding van de vloeistof en snelle opname door absorptiemateriaal.	De stoffen uit ADR-klasse 6.2 betreffen ziekenhuisafval (UN 3291) en diagnostische monsters (UN 3373).	3.4.9	Ja	Incidentmanagement is opgenomen in het bedrijfsoodplan, waarin ook vermeld staat op welke locatie de absorptiematerialen aanwezig zijn. Daarnaast is er een beeld omtrent controle van PGS15 opslag.
	Ten behoeve van de veiligheid van de werknemers moet binnen de inrichting een instructie aanwezig zijn die de te nemen maatregelen bij een lekkage of een incident met gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen beschrijft. De bedrijfsleiding moet deze instructie actueel houden en werknemers hierover inlichten. Indien het gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 6.2 (uitlofend categorie UN 3291 en UN 337.3) betreft, moet in het bijzonder aandacht worden besteed aan het tijdig inschakelen van ter zake deskundigen.		3.4.10	Ja	Incidentmanagement is opgenomen in het bedrijfsoodplan, waarin ook vermeld staat op welke locatie de absorptiematerialen aanwezig zijn. Daarnaast is er een beeld omtrent controle van PGS15 opslag.
	Bij de toegang tot de inrichting of bij de poort moet een instructie zijn aangebracht over de te nemen maatregelen in het geval van een calamiteit. Deze instructie moet gegevens bevatten van instanties of personen met wie in het geval van een calamiteit contact moet worden opgenomen.		3.4.11	Ja	Bij de toegang zijn instructies aanwezig.
Hygiëne, 'good housekeeping'	De werkgever stelt regels en procedures vast voor het omgaan met verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen, reiniging van de werkplek en persoonlijke hygiëne waaraan de medewerkers zich moeten houden. De werkgever zet toe op de naleving van deze procedures en regels. De werkgever richt voorlichtingen in en verstuurt middelen (werkbladen) aan werknemers voor een optimale hygiëne op plaatsen waar gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen aanwezig zijn. Indien op de werkplek gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen aanwezig zijn, wordt de grootst mogelijke zorgvuldigheid en orde in acht genomen en er is sprake van 'good housekeeping'. Werk- en opslagruimten worden zo schoon mogelijk gehouden. In werk- en opslagruimten wordt niet gerookt, gegeten of gedronken en geen voedsel bewaard.		3.4.12	Ja	Er zijn regels en procedures aanwezig voor het omgaan met verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen, reiniging van de werkplek en persoonlijke hygiëne waaraan de medewerkers zich moeten houden.
Veiligheidsinformatiebladen	Voor stoffen waarvoor REACH dit verplicht, heeft de inrichting de bijgeleverde veiligheidsinformatiebladen (VIB) beschikbaar. De VIB's moeten voldoen aan bijlage II van EG-verordening nr. 1907/2006 (REACH).	Een VIB is o.a. niet verplicht voor afvalstoffen en voor de volgende mengsels in afgewerkte vorm die voor de eindgebruiker zijn bestemd: geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, cosmetische producten, mengsels in levensmiddelen of veevoeder. Dit is precies omschreven in artikel 2 lid 6 van REACH. Veiligheidsinformatiebladen (ook wel genoemd 'material safety data sheets', MSDS) mogen ook digitaal in de inrichting beschikbaar zijn.	3.13.3	Ja	VIB bladen zijn aanwezig en beschikbaar op de inrichting.
Vakbekwaamheid	Indien in een inrichting meer dan 2.500 kg verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen worden opgeslagen, moet tijdens het verrichten van werkzaamheden met gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen in een opslagvoorziening minimaal een door het bedrijf aangestelde deskundige in de inrichting aanwezig zijn. Deze deskundige moet aantoonbaar voldoende vakbekwaamheid hebben op het gebied van het omgaan met en het met aanwezige middelen bestrijden van een incident met de aanwezige gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen. Informatie over de vakbekwaamheid van de deskundige moet binnen de inrichting aanwezig zijn.	Deze deskundige is opgeleid voor zijn of haar werkzaamheden met de van toepassing zijnde PGS 15-voorschriften, aangevuld met een basiskennis gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen en, indien voor de incidentbestrijding noodzakelijk, een BHV-opleiding waarin het optuimen van gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen wordt benadrukt. Kennis is alleen noodzakelijk van de in de inrichting opgeslagen stoffen.	3.14.1	Ja	PGS 15 focal point* is aanwezig.
	Bestuurders van transportmiddelen, bijvoorbeeld heftrucks, elektrische hefpalet trucks, moeten zowel in het veilig gebruik van het desbetreffende transportmiddel als in geveeraspecten die verbanden zijn aan het handelen met en opladen van gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen, goed zijn opgeleid en getraind.	Een gerichte opleiding voor het desbetreffende transportmiddel garandeert de bestuurder en/of over voldoende vaardigheden beschikt om dit transportmiddel veilig te kunnen gebruiken. Daarnaast is er basiskennis nodig over de geveeraspecten van de stoffen waarmee wordt gewerkt en behoeven bestuurders op de hoogte te zijn van de bedrijfinterne noodprocedures ten aanzien van calamiteiten met gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen, bijvoorbeeld brand en morsingen.	3.14.2	Ja	Bestuurders zijn goed opgeleid en getraind.
Journal en registratie	Indien in een inrichting meer dan 2.500 kg verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen worden opgeslagen, moet per opslagvoorziening een representatief journaal aanwezig zijn. Dit journaal moet de hulpverlenende diensten een beeld geven van de te verwachten gevaren als gevolg van de opgeslagen stoffen. Dit journaal moet direct toegankelijk zijn. Het journaal moet ten minste de volgende onderdelen bevatten: - de juiste vervoersnaam, aangevuld met, zover van toepassing, de technische benaming (zie 3.1.2 ADR/IMDG-code) en de ADR-klasse van de stof zoals vermeld in het ADR of de IMDG-code; - de hoeveelheid van de stof per ADR-klasse; - de verpakkingsgroep (indien toegewezen); - het UN-nummer van de stof alsmede de modelnummers van de geveertheiten conform art. 6.2 van het ADR; - CMR-stoffen moeten in het journaal zijn opgenomen met hun chemische naam en de vermelding CMR; - een instructie met de namen en telefoonnummers van personen met wie hulpverlenende diensten in het geval van een calamiteit contact kunnen opnemen. Het journaal moet tevens een actuele tekening bevatten waarop het volgende is aangegeven: - de plattegrond van de inrichting; - de plaats van de gebouwen en de te onderscheiden activiteiten; - de plaats waar de verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen zijn opgeslagen; - een noordpijl. In het journaal kan voor de niet-gevaarlijke stoffen volstaan worden met de aanduiding van de totale hoeveelheid aanwezige stoffen en koopmansgoederen per opslagvoorziening.	Het journaal heeft als doel hulpdiensten in geval van een calamiteit inzicht te geven in soort, hoeveelheid en locatie van opgeslagen gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen. Vs. 3.15.1 is een voorbeeld van de wijze waarop de journaalverplichting in een vergunning kan worden opgenomen. De in het voorschrift genoemde tekening kan worden gecombineerd met een plattegrondtekening behorende bij het noodplan. Indien bijvoorbeeld in een inrichting wel meer dan 2.500 kg verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen aanwezig zijn, maar deze uitsluitend in kisten worden opgeslagen, is het niet zinvol om in het journaal per kast de genoemde gegevens te vermelden. Bij het formuleren van de journaalverplichting gelden de volgende aandachtspunten: a. Indien in de inrichting (tank)containers aanwezig zijn, horen deze ook in het journaal te zijn vermeld; b. Indien meerdere opslagvoorzieningen elk met een capaciteit van meer dan 10.000 kg binnen de inrichting aanwezig zijn, wordt per opslagvoorziening inzicht gegeven welke geveertheiten per opslagvoorziening aanwezig zijn; c. In overleg met het Wabo-bevoegd gezag en op advies van de brandweer kan voor een andere vorm van het journaal worden gekozen. Een digitaal journaal is acceptabel, mits gegarandeerd toegankelijk bij calamiteiten; d. Inrichtingen die onder Btzo 2015 vallen en VR-plichtig zijn, hebben al de verplichting om een stoffenlijst bij te houden; het advies is om in de omgevingsvergunning hierbij aan te sluiten en geen apart journaal voor te schrijven; e. ook bij opslaghoeveelheden minder dan 2.500 kg kan het wettelijk zijn een journaal voor te schrijven, bijvoorbeeld als er opslag plaatsvindt van zeer toxische stoffen of de inrichting in de nabijheid ligt van kwetsbare bestemmingen of openbare plaatsen; f. door de modelnummers van een geveertheet conform 6.2 van het ADR in het journaal op te nemen zijn alle relevante gevaren van een stof bekend (bijv. een ADR-klasse); g. met bijkomend geveer 6.1, dan moet vermeld worden 3 + 6.1); h. Indien ADR-klasse, UN-nummer, verpakkingsgroep en hoeveelheid van de opgeslagen gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen niet frequent wijzigen (niet-veertheetgebonden inrichting) kan eventueel worden volstaan met een eenmalige lijst van de maximale opslag (bijv. het gevaarlijke stoffenoverzicht uit de omgevingsvergunning-aanvraag); de soort gevaarlijke stof en de plaats van opslag (bijv. een tekening). Indien ADR-klasse, UN-nummer, verpakkingsgroep en hoeveelheid van de opgeslagen gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen wel frequent wijzigen, wordt eren uitgegaan dat het journaal dagelijks wordt	3.15.1	Ja	DOW voldoet aan punt G zoals omschreven in de toelichting en dit voorschrift.
	In het journaal kan voor de niet-gevaarlijke stoffen volstaan worden met de aanduiding van de totale hoeveelheid aanwezige stoffen en koopmansgoederen per opslagvoorziening.		3.15.2	Ja	Indien van toepassing worden de eisen uit dit voorschrift opgenomen in het journaal.
Toegankelijkheid voor onbetrokken	Een open opslagvoorziening mag niet ongecontroleerd toegankelijk zijn voor onbetrokken. Hieraan is voldaan als de inrichting als geheel afgesloten is afgescheiden door muren (gebouwen), hekken, sloten van voldoende breedte en diepte. Als afscheiding voldoet in ieder geval een vast en ten minste 1,8 m hoog hek- of gaswerk van onbrandbaar materiaal metten minste twee toegangsdeuren.		3.16.1	Ja	De inrichting is voldoende afgescheid door hekken. Onbetrokken kunnen niet zomaar het terrein op.

Onderwerp	Voorschrift	Toelichting	Voorschrift PGS 15		Voordet Ja / Nee / NVT / Aandachtspunt	Opmerkingen
Interim noodplan	Indien in de inrichting meer dan 10.000 kg verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen worden opgeslagen, meer dan 1.000 kg zeer giftige verpakte stoffen (ADR-klasse 6.1 verpakkingsgroep I of stoffen van ADR-klasse 8, verpakkingsgroep I met aanvullend etiket model nr. 6.1), of gasflessen met ammoniak of ethyleenoxide met een totale waterinhoud van meer dan 250 l worden opgeslagen, moet in de inrichting een actueel interim noodplan aanwezig zijn. In het noodplan zijn de getroffen organisatorische en technische maatregelen ter bestrijding van ongeval of incident omschreven. In het noodplan moeten onder andere de mogelijke scenario's met gevaarlijke stoffen en een lijst met telefoonnummers opgenomen zijn voor gebruik bij incidenten.	Het noodplan moet passend zijn, de vorm is afhankelijk van de omvang en complexiteit van de inrichting. Voor opslagen groter dan 10 ton zijn onder andere onderstaande aandachtspunten van belang (zie ook 3.15.1): - De inrichting moet een plattegrond van de inrichting aanwezig zijn. - Voor elk van de scenario's behoort een beschrijving van de effecten, de aanwezige middelen en de te nemen maatregelen opgenomen te zijn. In de praktijk kan dit de gebruiksaanwijzing van een (brandmeld)stelsel of een aanvalsplan voor gebruik van mobiele middelen zijn. - De inrichting moet een beschrijving van de te nemen maatregelen ter bestrijding van een incident en ter beperking van de gevolgen daarvan (stationaire blusinstallatie, bluswateropvang, aanvalsplan e.d.) in het noodplan opgenomen te zijn. - De inrichting moet een beschrijving van de beschikbare veiligheidsuitrusting en middelen opgenomen te zijn. - De manier van alarmeren van personen binnen de inrichting, waaronder het alarmsysteem en de gedrageregels bij het afgaan van het alarm behoort beschreven te zijn. - De inrichting moet een noodinstructie voor de risicovolle opslagen opgenomen te zijn. - De wijze van opvang / begroting van de hulpdiensten behoort beschreven te zijn. - De inrichting moet een organogram van de noodorganisatie opgenomen te zijn. - De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de noodorganisatie behoren duidelijk beschreven te zijn. - Een marker van ontruiming (van delen van) het terrein behoort duidelijk beschreven te zijn. - De manier waarop omwonenden gewaarachtigd moeten worden, behoort duidelijk beschreven te zijn.	3.19.1		Ja	Een en ander is opgenomen in het interim noodplan en aanvalskaarten.
	Regelmatig, en ten minste eenmaal per drie jaar moet het interim noodplan worden geëvalueerd, beproefd en zonodig gewijzigd. Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met veranderingen die zich in de inrichting hebben voorgedaan, en met nieuwe kennis en inzichten.	Indien een interim noodplan als bedoeld in het Brzo 2015 is opgesteld of een noodplan conform de ADR, wordt aan dit voorschrift voldaan. De frequentie voor evaluatie en beproefing is in overeenstemming met het Brzo 2015.	3.19.2		Ja	Jaarlijkse review van het interim noodplan waarbij evaluatie en beproefing wordt toegepast en wijzigingen doorgevoerd indien noodzakelijk.
Nooddouche en oogspoelvoorziening	Indien stoffen behorende tot verpakkingsgroep I worden opgeslagen, meer dan 2.500 kg verpakte gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen worden opgeslagen of indien in de opslagvoorziening verkeertrucks worden gebruikt, moeten in of nabij een betreedbare opslagvoorziening een nooddouche en een oogspoelvoorziening aanwezig zijn die te allen tijde goed bereikbaar zijn. Een nooddouche moet zijn aangesloten op het waterleidingnet en voldoende capaciteit hebben. Een oogspoelvoorziening moet: - voldoende snel bereikbaar zijn in geval van een ongeval; - eenvoudig bedienbaar zijn; - zo zijn uitgevoerd dat zonodig beide ogen voldoende lang gespoeld kunnen worden; - zo zijn uitgevoerd dat indien de ogen worden gespoeld, deze wel snel worden gereinigd, maar niet worden beschadigd.	De ichtersaarde voor de capaciteit van een nooddouche is 60 l/min. Indien uit de RiĤE blijkt dat een nooddouche niet noodzakelijk is, kan van dit voorschrift worden afgeweken. Een oogspoelvoorziening kan worden gerealiseerd door een op de waterleiding aangesloten oogdouche. Voor de normen over nooddouches en oogspoelvoorziening zie verder NEN-EN 15154.	3.19.3		Ja	In de gevallen waar dit noodzakelijk is, is een nooddouche voor handen. Het is verboden om binnen een PGS15 opslag werkzaamheden met afappen of overgieten uit te voeren waardoor de noodzaak van een nooddouche niet aanwezig is.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	Indien in een opslagvoorziening gevaar voor de veiligheid of de gezondheid van een werknemer aanwezig is of kan ontstaan, moeten voor werknemers persoonlijke beschermingsmiddelen in voldoende aantal beschikbaar zijn. Persoonlijke beschermingsmiddelen moeten worden onderhouden, getoetst en schoon zijn voor gebruik.	Persoonlijke beschermingsmiddelen zijn mede bedoeld om personen te beschermen bij onvoorziene voorvallen en incidenten met verpakkingen. De op de verpakking vermelde houdbaarheidsdatum mag niet overschreden worden. Persoonlijke beschermingsmiddelen behoren te allen tijde voor een ieder duidelijk zichtbaar, gemakkelijk bereikbaar en voor direct gebruik gereed te zijn. In het kader van de RiĤE maakt de werkgever een beoordeling van de uitrusting die hij ter beschikking wil stellen. Deze beoordeling omvat: a. een inventarisatie en evaluatie van de gevaren die niet met andere middelen kunnen worden vermeden; b. een omschrijving van de kenmerken die de persoonlijke beschermingsmiddelen moeten bezitten om de gevaren te kunnen ondervangen, rekening houdend met eventuele gevaarsbronnen die de persoonlijke beschermingsmiddelen zelf kunnen vormen; c. een inventarisatie en evaluatie van de kenmerken van de persoonlijke beschermingsmiddelen die beschikbaar zijn, vergeleken met de onder b) bedoelde kenmerken.	3.19.4		Ja	Voor de werknemers zijn voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar.
Bedrijfs hulpverlening (BHV)	Conform de Arbeidsomstandighedenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit moet elke organisatie beschikken over een deskundige bedrijfs hulpverleningsorganisatie. Dit houdt minimaal in: a) het verlenen van eerste hulp bij ongevallen; b) het beperken en het bestrijden van brand en het voorkomen en beperken van ongevallen; c) het in noodsituaties alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of de inrichting; d) de bedrijfs hulpverleners beschikken over een zodanige deskundigheid, ervaring en uitrusting en zijn zodanig in aantal en zodanig georganiseerd, dat zij de voornoemde taken naar behoren kunnen vervullen.	De onder c) bedoelde alarmering in noodsituaties steekt zich ook uit tot het alarmeren van en samenwerken met hulpverleningsorganisaties in verband met de in de onderdelen a t.m. c bedoelde bijstand.	3.19.5		Ja	DOW beschikt over een BHV-organisatie.